

"העולם הזה" שבועון התרבות הישראלי • המערכת והמינהלה:
תל אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 243386 • תאריך: 136 •
מען מכרתי: "עולמפרם" • מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ תל אביב, רח' בן-ציון 10 • הפצה: "גד" בע"מ • גזופות: צינורגורפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תכנות: יוסף שגון • עורכת כותוב: נורית יחודאי • ראש המינהלה: אברת סיטון • מח' המודעות: רפי זכרני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קרא ירי

לא לעיתים קרובות ניתן להעולם הזה להשמיע את קולו בכלי-התיקורת הנפוץ ביותר במדינה — הטלוויזיה. ביום החמישי בשבוע עבר נאליה הטלוויזיה לעשות זאת. היה זה אחרי שכמה שבועות קודם לכן השמיץ הממונה לשעבר על שיר רותי-הביטחון איסר הראל, בעת שרואיין בתוכנית עלי כותרת, את השבועון הרמטיוס.

הראל רואיין בידי המנחה יעקב אגמון. בשיחת-ירקע, שקדמה לראיון המשודר, ביקש הראל ממראיינו שלא ישאל אותו שאלות ביחס לשלושה נושאים: העולם הזה, השבועון רמטיוס, שהוצא בידי שירות הביטחון כדי להילחם בהעולם הזה, ו"שירותי-הביטחון". לא אשיב על שאלות בנושאים אלה, הזהיר איסר. אולם כאשר סיכם אגמון את הראיון המצולם עימו במילים, "אני מבין שעל הנושאים הבאים אתה לא מוכן להשיב...", ופירט את הנושאים, לא יכול היה איסר הקטן להתאפק. הוא טען שפעולות שירות הביטחון, בעת שממד בראשם, נגד העולם הזה, נערכו משום שהעולם הזה הוגדר כיעד-בטחוני, שסייע לאנשי עולם התחתון, נתן סיוע למחתרות, ונהג בדרך לא דמוקרטית כלפי "פקידים, אישי ציבור ואפילו העיתונות החופשית".

ראינו בדברים אלה השמצה פרועה וניסיון ברור, מצד מי שהיה איש אמונו של דוד בן-גוריון, להסוות את המלחמה הפוליטית שניהל נגד שבועון זה בתירוץ צים מסולפם. התרענו שניאלץ לתבוע את הטלוויזיה על הוצאת לשון-רע, אם לא תינתן להעולם הזה זכות התגובה על האשמותיו של הראל. בעקבות זאת הוזמן אורי אבנרי לתוכנית עלי כותרת, כדי להגיב על דבריו של איסר. הדבר מגוחך, הסביר אבנרי, "משום שאיסר הראל מנסה להעמיד פני קוזאק נגול. בתקופה הנדונה, שנות ה-50, עמד איסר בראש שירותי-הביטחון, שימשו גם ככלי-בילוש מיפלגתי. עכשיו, אחרי חשיפת פעילותו האמיתית ביומני שרת, הוא נאלץ להסביר את פעולות הסתר האלה שניהל כנגד העולם הזה, ואת העובדה ששירותי-הביטחון מימנו הוצאת שבועון כדי להגן על שילטון בן-גוריון.

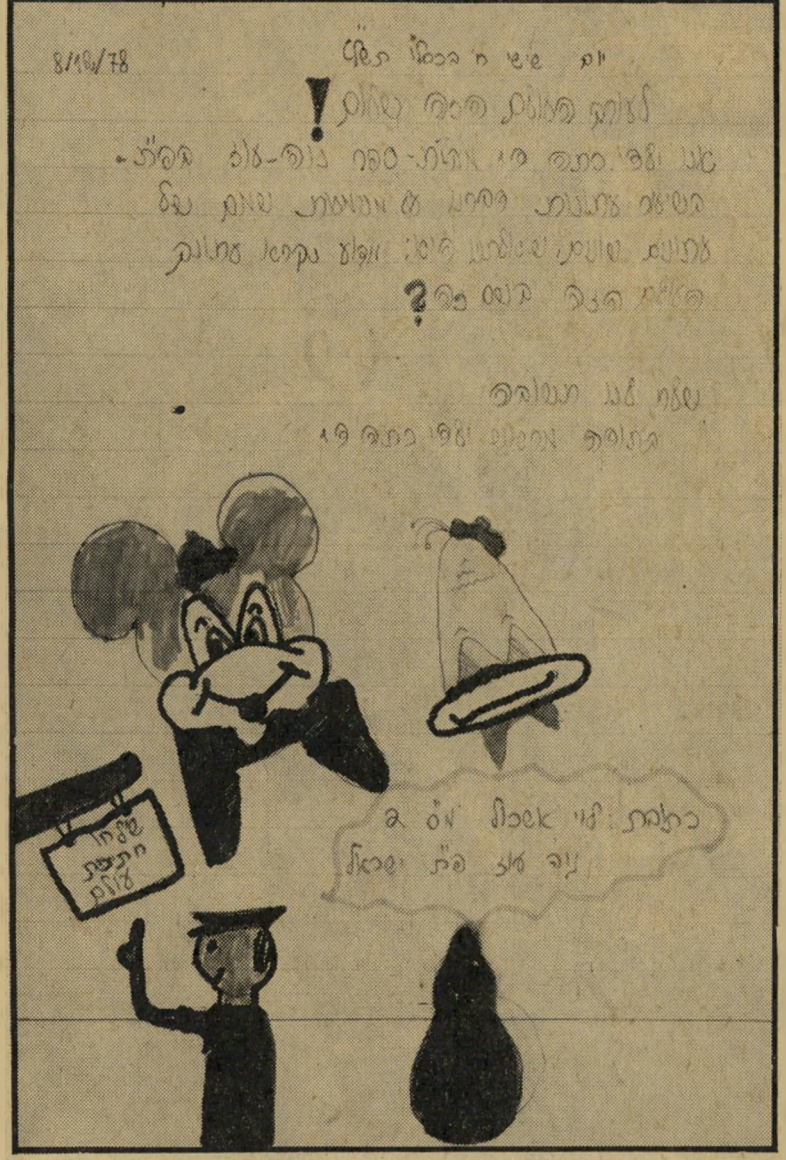
הטענות שלו בדרך תמיכת העולם הזה במחתרות הן אבסורדיות. כל המחתרות בשנות החמישים היו מחתרות לאומניות קיצוניות שהורות. העולם הזה שהיה גם או חלוץ מחנה-השילום, ושהטיף כבר אז ל"הקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל, היה היריב הקיצוני ביותר של מחתרות אלה".

האם היתה זו טעות מיקצועית? תמה המראיין, יעקב אגמון. "זאת לא היתה טעות", הסביר אבנרי. "מר הראל ראה בהעולם הזה את האופר ויציה המסוכנת ביותר ששילטון בן-גוריון יזן במדינה. העולם הזה חשף אז לבדו את הקטניות של משה דיין, שניסה להחרר מילחמה, כפי שהדבר מאושר כיום ביומני שרת. חשפו את ההבדל בצמרת השילטון וחשפנו גם את פעולות הבילוש הפור-

על תוכנו. מעיד על כך קיסרי בספרו: "שם השבועון נקבע, לפי עצתי, ל-9 בערב, שכן רצונו של שותפי (המו"ל גר-שום קומרוב) היה ליחד את תוכנו לשעות הלילה, שעות הבידור והשעשועים. תחילה נטיתי לקרוא לשבועון חצות, אך שותפי טען, כי בחצות כבר מגנממים בתל-אביב מי שהיו אמורים להיות קוני העיתון וקוראיו."

השם 9 בערב החזיק מעמד יותר מתשע שנים. על מה שאירע אחר-כך מספר קיסרי: "בסוף אוגוסט 1946 הודיעה הנהלת 9 בערב: קוראים וקוראות, מתוך אמונה בשבועונכם שמרתם לנו ידידות כנה במשך שנות המלחמה הקשות. עכשיו אתם באים על שכרכם בבואנו לפרוע לכם את

קשרו לו כתרם והללו יידו בו אבנים... ברם הוא לעג לכסילים ובו לרשעים, כי נחפו לחזוק על כל דבר פן ייאלץ להזיל עליו דמעות". דר-יאגב, הפסוק הוא של בומארשה מחבר פיגארו. ואימרה זו מר-פיעה בכל גיליון של העיתון היומי הצר-פתי המפורסם לה פיגארו. המערכת הנוכחית קיבלה את העולם הזה בירושה מאורי קיסרי עם שמו לפני 28 שנה. רק הסיסמא הוחלפה. במקום הפסוק של בומארשה נבחרה האימרה: "בלי חורא — בלי משוא פנים. וגם לכך יש התייחסות של אורי קיסרי בספרו: "...היתה נקודה אחרת, שלא דיברו עליה או כמעט לא דיברו עליה. אני מתכוון לעובדה, שלא מיהרו להחליף את שמו

מיכתבם של ירדי כיתה ד', בית-הספר נווה-עזון, פתח-תיקווה שלונסקי ואלתרמן אישרו

חובנו! החל בחודש אוקטובר 1946 יפנה 9 בערב את מקומו להעולם הזה, שמו החדש של שבועוננו. אני גיליתי לקוראי, כי השם החדש קיבל את האורקי של שלונסקי, אלתרמן, שאיתם התייעצתי. שניהם מצאו את השם — שהוא רעיון שלי — טוב, סביר ומלא ביטוי. השם העולם הזה נבחר, כנראה, ביגלל משמעותו הכפולה: הפירוש הפשוט (תי-אור המתרחש בעולם) והפירוש העמוק יותר (להבדיל מן העולם הבא). המחלוקת בין המשוררים אברהם שלונסקי ונתן אלתרמן, שנמנו עם המשוררים הקבועים, הן ב-9 בערב והן ב-העולם הזה, היתה רק על צורת ההגייה של שם השבועון.

סיפר קיסרי: "שלונסקי היה סבור, שצורה כזו שהקורא לא יקרא העולם הזה מבחינה גראפית יש להציג את השם ב"א"א בניב הדיבורי, האידי, עם המישקל האידי: "העוילאם הזה" במלרע. אלתרמן היה בדיעה נוגדת: פשוט לקרוא לו העולם הזה.

ל-9 בערב היתה סיסמא, אם כי לא תמיד הודגשה בשערי העתון: "ריתמוס החיים, דופק הזמן". מעכשיו היתה הסיסמא מובלטת יותר בראש הגיליון, אלא

סיכם קיסרי: "כך, זה מחמיא לי, בעיר קר שלא בכל יום אתה מוצא בעיתוני ישראל ובין עיתונאי ישראל מי שמוכנים לגרום עוגג לחברם."

העולם הזה 2156